

Oudjaarsavond 2017 - En toch.....

Lezing: Habakuk 3

Op deze Oudejaarsavond zal door veel mensen, bewust of onbewust, de balans worden opgemaakt van het afgelopen jaar. Het oudejaar wordt feestelijk uitgeluid, en het nieuwe met vuurwerk begroet.

Er zijn goede voornemens, maar er zijn ook herinneringen en dingen die we achter ons willen laten. Het goede en het minder goede, blijdschap, vreugde en verdriet, gaan en komen samen op deze avond.

Ik wil met u op deze avond, deze markering van het oude en nieuwe jaar, wat verder nadenken bij woorden van de profeet Habakuk.

Woorden die veel vragen oproepen, maar ook een hoopvol antwoord geven. Het geeft ook woorden aan mijn inspiratie om niet op te geven.

Het is het 'en toch' ...

De vraag die in het bijbelboekje Habakuk de nodige aandacht vraagt en krijgt is in mijn woorden:

Ziet U wel eens iets van God? Ja, hoe kijken wij naar Hem en kijken wij wel goed? Nou, wat valt er van God te zien?

In ons eigen leven? In de gebeurtenissen in ons land? In de wereld?

En een mens die ziek is, in de put zit, en misschien heeft u zelf wel uw eigen vragen: 'Waar is God?'

En na al zijn vragen en protest komt Habakuk dan toch tot die opmerkelijke uitspraak :
Toch zal ik juichen voor de Heer.

Wanneer zeggen wij dat?

Ik denk dat wij dat zeggen als het ons goed gaat.

Als je goed presteert op je werk. Als je verlenging van je contract hebt gekregen. Als je een moeilijke repetitie hebt gehaald. Als je gezond bent. Als ere en kind geboren is.

Ja, God is goed.

Habakuk zegt dat ook.

Alleen... zijn situatie is bepaald niet rooskleurig.

Door middel van een visioen ziet de profeet voor zich wat er gaat gebeuren. Dat wordt in de eerste twee hoofdstukken beschreven. Habakuk heeft het over een tijd van schaarste en misoogsten.

God stuurt de Babyloniërs om het oordeel over Israël te voltrekken.

Straks zullen ze al plunderend het land doorgaan.

Eén grote woestenij.

Habakuk ziet een tijd komen waarin geen vijgenboom bloeit. En dus ook geen vruchten van deze boom.

De wijnstokken dragen geen vruchten.

Geen druiven, en dus... geen wijn.
De wijn die bij iedere maaltijd wel werd gedronken.
De wijn als teken van vreugde in het leven ook.

Ook de opbrengst van de olijfboom valt tegen.
En dus... geen olijfolie.
Geen olie om maaltijden klaar te maken.
Geen olie om offers te brengen.
Geen olie om licht te ontsteken of om zieken te verzorgen.

Er groeit niets op het land.
Geen graan en dus ook... geen brood.
Hongersnood wordt onontkoombaar.
Er zijn geen schapen en runderen meer, en dus geen wol voor kleding.
Geen melk en geen vlees.
Geen opbrengst, en dus geen handel.
Geen inkomsten: armoede.

Het is alsof de bodem onder het leven wordt weggeslagen.
Misschien hebt u zo'n ervaring ook wel eens gehad. Een gebeurtenis waardoor je grond onder je voeten voelde wegzinken.

Een moment waarop je leven schudde op zijn grondvesten.
Alle zekerheden werden je uit handen geslagen.

Hoe reageer je als je zoiets meemaakt?

Sommige mensen trekken zich terug en verwerken het leed in stilte. Ze proberen voor zichzelf een weg te zoeken om verder te kunnen. Anderen willen er juist heel veel over praten.

En soms is er ook de intense verontwaardiging.

De vraag: waarom ik? Waarom moet het in mijn leven zo gaan?

Hoe gaat dat nu bij Habakuk? Habakuk, zijn naam betekent trouwens handenwringers, is een kritische gelovige, iemand die ook heel verontwaardigd kan zijn. In hoofdstuk 1 schreeuwt hij zijn vragen omhoog.

Trouwens, ook in hoofdstuk 3 zie je hoezeer de profeet geraakt wordt door wat hij voor zich ziet.

We hebben gelezen: Ik hoorde het en ik beefde van binnen. Ik vernam het en mijn lippen trilden. Mijn botten werden aangevreten, ik stond te trillen op mijn benen

En toch kan Habakuk ook zingen.

Midden in het lijden zingt hij een lied van vertrouwen. Veel van de woorden die Habakuk hier gebruikt komen uit de Psalmen. Habakuk zingt dus mee wat anderen hebben voorgezongen. Hij voegt zich in het koor van gelovigen.

En dat is wat wij hier ook telkens doen. In verbondenheid met zoveel mensen met elkaar een weg in leven en geloven zoeken. En dan misschien wel eens boven ons zelf uitzingen. Maar soms ook zo verbijsterd door wat er gebeurde, dat we geen stem hadden en hopelijk anderen voor ons hebben gezongen.

Toch zal ik juichen voor de Heer.

In vreugdevolle dagen en in tijden van ontredde en nood.

Het kan dus samengaan. Trillen op je benen, maar ook je verheugen in God...

Diep geraakt zijn door de dingen die je meemaakt in je leven en toch je vertrouwen op God blijven stellen...

In vreugdevolle dagen en in tijden van ontredde en nood.
Ons voegen in het koor van hen die ons voorgingen.

Meezingen met de klacht en met de jubel.

En ons zo met ons hele hebben en houden toevertrouwen aan God.

Door dat geloof gaat de handenwinger zingen.
Zoals een vogel in de nog donkere morgen zingt.

Dan hangen niet prompt de druiven aan de wijnstok en de stal is nog net zo leeg, maar een mens kan vol vertrouwen de toekomst tegemoet gaan, omdat we uit die verwachting leven.

En zo ga ik graag met u het nieuwe jaar in. Dat we blijven geloven dat God ons mensen blijft dragen in zijn liefde.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger